1938 ий
6
СЕНТЯБРЬ
№ 79 (463)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаСе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ
Маробком
ден
горком
орган

ВИЯН ЛИЙЖЕ 24-ше МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЮНОШЕСКИЙ КЕЧЕ!

Фашизм ваштареш, социализм верч!

Таче советский молодежь, тудын ден пырля чыла советский калык коло нылымше Международный юношеский кечым палемда. Капиталистический эллаСе революционный молодежь тиде кечым 1 сентябрьыште палемден.

Международный юношеский кече—тиде тӱнямбалсе чыла революционный молодежын фашизм ваштареш, империалистический сар ваштареш, шке политический ден экономический праваж верч кучедалме кече.

Тений Международный юношеский кече сарын шучкылыкшо нигунамсе деч коч кугемме, капиталистический эллаСе шемер молодежын илышыже моткоч чот начаремме жапыште эртаралтеш. Ынде кок ий лиеш, итало-германский фашист кашак эрык ден независимость верч кучедалше испанский калыкын вӱржым йоктарат. Японский интервент-шамыч китайский калыкым шӱгарышке кудалтынешт. Японский военщинын шукерте огыл ыштыме провокацийже Японий ден СССР-ым сарыш шупшын пурташ тӧчымыжӧ нерген пеш раш ойла. Фашистский Германий Австрийым шупшын налын, кызыт Чехословакий ӱмбак кержалташ ямдылалтеш.

Фашизм шемер молодежлан пычкемышым, шужымашым, орлыкым конден. Политический ден экономический права деч лишилтыме, тюрмалаште, концентрационный лагерлаште, господа-шамыч кидыште чыташ лийдымын орланен илыше шемер молодежын фашизм дек недовольствыжо кажне кечын кугемеш. Нимогай орландарымашат революционный молодежым чарен ок керт. Кеч могай шучко террор улмо ӱмбачат шемер молодежь фашистский режим ваштареш кучедалмыжым ок чарне. Тудо подпольно кучедалеш, кӱлеш жапыште фашизмлан решительный отпорым пуаш революционный вийым, опытым пога.

Кучедалме тулеш шуаралт шогышо испанский молодежь тӱнямбалсе молодежлан примерым ончыкта. Испанский калыкын эрыкше верч шке илышыштым пушо герой-шамычым —Лина Оденам, Аида Лафуентем, Андрес Мартиным, Трифон Медраном да моло шуко герой-шамычын лӱмыштым испанский калык велэ огыл, чыла тӱнямбалсе шемер пала.

Китайский молодежь японский захватчик-шамыч ваштареш героически кучедалеш. Китайский калыкын верный эргыже да ӱдыржӧ-шамыч чыла фронтлаштат героический примерым ончыктат.

Советский молодежь Международный юношеский кечым социализм элын у кугу сеҥымаш-шамычым ыштымыже жапыште советский калыкын коммунистический партий йыр, чыла шемер калыкын вождьшо—великий Сталин йыр нигунамсе деч чот сплочитлалтмыже жапыште палемда.

Мемнан молодежь тӱняште эн пиалан. Тудлан Советский власть Сталинский Конституцийеш шӧртньӧ буква дене возалтше кугу права-шамычым обеспечитлен да нине права-шамычым илышыш пурташ чыла условийым ыштен. Санденак мемнан молодежь шке родинажым эн чот йӧрата да тудым аваж гай арала. Санденак мемнан молодежь Сталин йолташым уло шӱмжӧ дене йӧрата, родина да Сталин йолташ верч тудо чыла илышыжым пуашат ямде. Мемнан пограничник—герой-шамычын Хасан ер районышто японский самурай-шамычлан пеҥгыде отпорым пумышт лачак тидын нерген ойла.

Советский молодежь партийын заботыжлан пашам стахановский ыштымыже дене, военный профессийым тунеммыже дене вашмутым пуа. Тудо шкенжын передовой отрядше—Ленинско-Сталинский комсомол дене пырля XX идалык юбилей лӱмеш родина-авалан чапле подаркым ямдыла.

Мемнан элын внешний политикыже—мирный политике. Но капиталистический окружений нерген нигунамат мондыман огыл. Мланна революционный бдительностьым эша кӱшкӧ нӧлташ, калык тушман-шамычым йӧршын пытараш, нуның вражеский пашаштын последствийыштым пытараш, тӱнямбалсе шемер молодежь ден солидарностьым эша утларак пеҥгыдемдаш кӱлеш. Ме, Сталинский эпохын самырык тукымжо, шкенан пеледалтше родинам, великий Сталинын илышыжым да чыла советский калыкын мирный пашажым аралаш кеч могай минутыштат ямде лийшаш улына.

КОМСОМОЛЕЦ-ШАМЫЧЫН ПӦЛӦКЫШТ

Коло нылымше Международный юношеский кечым „12 лет октября" кермыч заводышто ыштыше комсомолец-шамыч паша производительностьым нӧлталме дене вашлийыт. Прессыште ыштыше Барабина Нюра Международный юношеский кече марте паша производительностьым 125 процентыш шукташ мутым пуэн ыле. Кызыт Нюра шке обязательствыжым сайын шуктен толеш, нормо почеш 20 тӱжем кермычым лукшаш олмеш 25000 да южо годым утларак луктеш.

Сушильный площадьыште сменный мастарлан ыштыше Старостин Саша Международный юношеский кече вашеш паша нормым 130 процент марте темен. К.

Международный юношеский кече лӱмеш

Лопатинский древкомбинатыште комсомолец да несоюзный молодежь-шамыч Международный юношеский кече лӱмеш цехлаште, клубышто комсомолын историйже ден пашажым, адак илышыжым организованне тунеммашым кумдан шареныт.

Посна комсомолец-шамыч Ленинско-Сталинский комсомоллан XX идалык темме вашеш налме обязательствышт дене пырля Международный юношеский кече лӱмеш производственный планым утыж дене темаш обязательствым налыныт: теве механический цехыште комсомолец Михайлов, Чернов Международный юношеский кече вашеш налме обязательствым тӱрыс шуктеныт, производственный планым 150 проц. теменыт.

Б. Герман.

Обязательствым налыч

3 сентябрьыште Йошкар-Ола типографийысе комсомолец ден самырык пашазе-шамыч 24-ше Международный юношеский кече лӱмеш собранийым эртарышт.

Погынымаште улшо-шамыч тӱнямбалсе революционный молодежь дене солидарне улмыштым каласышт. Адак комсомолын 20-шо славный идалыкшылан „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлаш 5 еҥым, „Готов к противовоздушной и химической обороне" ден „Готов к санитарной обороне" значок-шамычлан нормым сдатлаш 10 еҥым ямдылаш обязательствым налыч.

Вася РОЖКИН

РВЕЗЫЛЫК СЕМ

Кидыш кучалын пеледыш аршашым
*Лекна уремыш МЮД-ым *) пайремлаш.*
Шергылтше муро ик рад гыч вес радыш,
Вӱчкыжӧ сылнын яллам, олалам!

Шелкым чиалше пеш канде кава гыч,
Кече, йыр чӱчкӧ да мод веселан!
Лӱшкышӧ теҥыз гай рвезе парадым,
Шокшын вӱчкалтен герой тукымнам!

Рвезылык кажныжын шӱмышкӧ темын,
Рвезылык йолго кеҥеж кечыла!
Сеҥыше чап дене ончыко лектын,
Рвезылык ӱжшӧ пашашке чылам!

Рвезылык верчын йоҥгалтше у рифмым
Каче шӱмемже кычалын конден!
Рвезылык верчын возем тиде стихым,
Шергылтше йоҥгыдын, рвезылык сем!

Рвезылык, тыйын волгалтше чапетше
Шӱмышкӧ тулым чӱкта пашалан.
Рвезылык, тыйын тул—патыр шӱметше
Элын пашаште ышта чудесам.

Ме—коллективын шурнаҥше пасушто,
Ме—заводлаште, чодраште,—йыр-ваш,
Ялт богатырла тыршалын кеч кушко
Утыр велэ чот пижына ме пашаш!

Вот эскадрилийым кӱшнӧ каваште
*Летчик Лакеев**) мастар виктара.*
Танке колонн дене мланде сургалтше,
*Тидым Михеев ***) вӱда вик тура.*

Эл аралымаште ме кажне радамым
Сталь гае чоткыдын рыҥ кучена!
Клим Ворошилов мемналан кӱшта гын,
Бойыш—атакыш сеҥаш пурена!

Мурыжо йоҥгын, таҥ тошкыжо йолжым
Эрыкан шӱдӧ шымлу миллион!
Шочмо эл верчын шогалыт рыҥ оҥын,
Кажныже чулым, герой патриот!

*) МЮД—Международный юношеский день.
**) Лакеев—летчик, ССР Ушемын Геройжо.
***) Михеев—танкист, орденоносец.

Капиталистический элласе революционный молодежлан салам!

Сӱретыште: Республиканский боец танке ӱмбалне. Танкыште возымо: „Виян лийже центральный фронтын армийже! Виян лийже Мадрид!“ Фото—Союзфото.

Испанийын героический молодежшо чужоземный захватчик-шамыч ваштареш кредалмаште

Испанийыште военно-фашистский мятежын первой кечыже гычак испанский молодежь итало-германский фашизмын об'единенный вийже ваштареш героически кредалеш.

Испанский молодежын героический батальонжо-шамыч Сиерра Гвадаррама, Толедо, Сарагос, Мадрид лишне фашистский захватчик-шамыч ваштареш кучедалмаште мужество образецым ончыктеныт.

Тений апрель тылзыште правительствын республик аралаш доброволец-шамычым ӱжмыжӧ почеш молодежь лу тӱжем дене армий радамыш пуреныт. Ик мыняр кече коклаште армийыш 16 тӱжем рвезе возалтын. Кызыт доброволец-шамыч 110 тӱжемымат эртен. Испанский молодежь шкенжын замечательный геройжо-шамыч дене моктанен кертеш. „Йошкар Аликанте“ батальонын капитанже 19 ияш рвезе Августо Гвадалахар денсе бойышто окопеш шкет кодынат 3 фашистский танкым строй гыч луктын. Тудо ваче гыч сусырген, туге гынат, патрон пытымеш эре лӱйкален.

Самырык пилот Лакальясар жап мучко 16 германский ден итальянский самолетым волтен шуэн. Боец Антон винтовко гыч лӱэн германский ден итальянский 4 самолетым волтен шуэн. Тыгай пример-шамычым шуко ончыкташ лиеш.

Испанский молодежь фронтышто веле огыл, но тылыштат: производстылаште, яллаште героизмым ончыктат.

Оборонный заводын самырык пашазыже Модесто фронтышто боевой припас ситыдымашым пален налмек, шке станок гычше 4 час эр гыч 4 час кас марте каен огыл. Пашазе ӱдрамаш Мария Барфута нормо почеш 15 тувыр ургымо олмеш кечыште 45 тувырым урга.

Испанийын кресаньык молодежшо шке армийже ден калыкым продовольствий дене снабдитлышаш верч итало-германский авиаций ден артиллерийын лӱйкалыме годымат пасушто пашам ышта.

Испанийын славный коммунистический партийже кажне кечын молодежым вуйлата, тудын родинын тушманже ваштареш непримиримо кучедалме духеш, республик да демократий пашалан преданность духеш воспитатла.

Кугу задачым Испанийын героический молодежше шукта. Вет тудлан фашистский агрессор-шамыч ваштареш кучедалмаште пӱтынь тӱнясе ончыл молодежь полшен шога. Испанский компартийын вуйлатышыже Хосе Диас калазен: „Испанский молодежь шке задачыжым образцово шукта. Тудо—мемнан гордость“.

„Спутник агитатора“ гыч).

ГЕРМАНСКИЙ МОЛОДЕЖЫН ОРЛЫКШО

Гитлеровский Германийыште пӱтынь шемер калыкым кулыш савырыме. Фашизм шемер-шамычын чыла праваштым, эрыкыштым шупшын налын.

Гитлер шемер молодежлан эн нелэ условийым ыштен. Фашист кашак шемер молодежым янлыкла ындырат. Фашистский тюрмалаште шинчыше-шамыч коклаште 60 процентше 25 ийыш шудымо рвезе ден ӱдыр-шамыч улыт. Тӱжем дене самырык пашазе ден кресаньык-шамыч концентрационный лагерыште орланат. Теве ик самырык пашазе Фульсоюттель лагерыште мом ужмыжо нерген тыге ойла:

„... Эн шучкыжо—тиде кырен пытарыме енг-шамычын, утларакше молодежын кечкыжмышт да жалобышт. Подвалыште 16—17 ияш рвезын киймыжым ужмо годым шӱмлан пеш нелын тӱчеш. Ик коло ияш рвезе подвалыште йолжыге, кидшыге шынчырлыме кок аршя киен. Тудын нер лужым шалатеныт, парня вуй-шамычшым кӱзӧ дене пӱчкеденыт да парняже-шамычым соляной кислоташ чыкеныт. Тудын парня вуйшамычше кислота дене йӱленыт да ӱмырешлан киддеч посна кодын. Тид деч посна тудын шӱргыжым нелын сусыртеныт. Рвезым чылт калечитлен пытареныт, вара тудым йолташыже-шамыч пален огытыл“.

Германийыште пашадыме эреак кушкеш. 1937—36 ийлаште школым тунемын пытарыше-шамыч коклагыч 736 тӱжем енг-шамыч паша деч посна кодыныт. Пашазе-шамычын пашадарышт чытыдыме изи.

Сӱретыште: Китайский танкист-шамыч японский захватчик-шамыч деч шупшын налме танкым ончат.

Фото—Союзфото.

КАНДАШЫМШЕ АРМИЙЫН МОЛОДЕЖНЫЙ ДИВИЗИЙЖЕ

Китайский народно-революционный 8-ше армийын 115-ше дивизийже права почеш „Самырык-шамыч дивизийлан“ шотлалтеш. Тудын командиржылан—героический комсомолын воспитанникше—коммунист Линь Бяолан кызыт 31 ий.

Китайский Йошкар армийым реорганизоватлымекак центральный правительстве 8-ше армийын высший командный составышкыже эн самырык генерал Линь Бяомат назначитлен.

Чан Кай-шин приказше деч кум кече вара дивизий командир Линь Бяо шке дивизийжым ончыл позицийыш наңгаен. Лач ик тылзе эртымек „Самырык-шамыч дивизий“ Китайыште японский армийлан первой кугу пораженийым ыштен. Пиньсиньгуаньыште генерал Итагаки (Японийын кызытсе военный министр) Линь Бяо командоватлыме войска деч пораженийым налын. Самурайын 9-ше бригадыжым курыкан верыш пуртен да йӧршын пытарыме.

Линь Бяо тиде кредалмаш мартеак талантливый стратег—боевой командирлан шотлалтын. Тудо 100 утла кредалмаште участвоватлен.

1926 ийсе кеңежым Линь Бяо Вампушто военный академийым тунем пытарен. Чжу Дэ генерал дене пырля тудо Цзянси провинцийын границыштыже Хо Лун ден Е Тинын частьыж гыч 1200 еңган китайский Йошкар армий отрядым ыштен. Китайский Йошкар армий радамыште эн ончыч тудо 28-ше полкын, а вара 4-ше армийын командиржылан назначитлалтеш. Кызыт тудо китайский армийын ончыл стратегшылан шотлалтеш.

Пиньсиньгуаньыште сеңыме деч вара „Самырык-шамыч дивизий“ японский армий ваштареш 200 деч шагал огыл бойым ыштен.

Ноябрь мучаште фронт командующий Янь Си-Шаньын приказше почеш Линь Бяон дивизийже Шаньсин северный часть гычше кечывал велыш 9 тӱжем еңган японский колонныж Тайоаньыш наступатлымыштым шогалташ колталтын. Тыште тиде дивизий кокымшо кугу сеңымашым ыштен. Бойышто 300 утла японецым пытарыме. Ик йӱдым Линь Бяон дивизийже японский полкым авырен да кок японский батальонын пытарен.

Тисян уездный ола деч северыштыла Линь Бяо оң гыч сусырген. Но сусыргышо Линь Бяо дивизий командоватлыме деч посна Яньаньште антияпонский военно-политический академийын начальникшылан ыштен.

Китайский молодежлан 8-ше армий боевой школ лийын шога. Тиде школышто тӱң наукылан, независимость верч, шке калыкын да шке элын ончылжылан верч кучедалмашлан тунемыт, шке калыкын да шке элын ончыл лийын шога.

Линь Бяо дивизийын боец командирышт-шамыч молодежь улыт.

(„Комправда“ гыч).

Рафаэль Альберти

ГАНС БЕЙМЛЕР

Ганс Беймлер, ик эн уста германский коммунист, интернациональный бригыдын боецше, Мадридым мятежник-шамыч деч аралымашта колен.

„Рот фронт!“ кычкырале колшыла.
Ганс Беймлер, тый геройла коленат,
Колын улыт тыйым испанец-шамыч,
Да колын тыйым немец-шамыч,
Француз, да чех, да итальянец—
Чыла Мадридше колын тыйым,
Да юж, адакше пульо,
Шочыктымо тыйым пушташлан,
Кольо тыйым.
„Рот фронт!“ да тый шуңгалтыч
млаңдыш,
Кастильскийын—честный-влакын
млаңдыш,
Тора гыч тышке тые тольыч
Вӱр дене Мадридым аралаш.
„Рот фронт!“ О, тыйым колжо
Каргыме тюрман Германий
Палачышт тушко кукшо товарым
Колтат шӱэтым сусырташ,—
Тудлан, кудо йӧршын ынеже тӱң.
„Рот фронт!“ шӱшкӧ, мӱгырӧ, йонгалт,
Южышто пульо семын тый пудешт,
Теңгыз балне, кава йымалне
Мыландыштат пудешт—
Да шӱдыр-шамыч коклаштат.
Волгенче семын кошшо йӱк
„Рот фронт!“ огеш пиж гын курымлан
Ӱшанле шӱмыш, шарнат да йӧратат,
Да уэш ойлат ты гордый йӱкым,
Кудо йӱк дене Ганс Беймлер тый
коленат.
„Рот фронт!“ Мадрид мошта шарнен.
Тиде йӱк ден тудо сургалтеш,
Тудын винтовкыжын
Логарже кошкеме... Френте Рохо
„Рот фронт!“ шӱшка ойган(ы)ше поезд
А ончылнышт Испаний. Налын упшым,
Вуй сакен шогат ял-шамыч
Поселок да ола „Рот фронт!“
Шып апельсин, чодра, сатер кокла,
Йошкар знамя лонгыштo
Валенсий тудым вашлиеш,
Тудлан пеш шерге гордый прах.
„Рот фронт!“ колат уке тый, Ганс
Беймлер?
Вот Каталоний: кандалга
Тӧр теңгыз, оливе-шамыч
Виноградник курыкыш шуйна,
Вашеш Барселон да Рамбль лектын...
„Рот фронт!“... Да мый Москвам ужам
Йошкар площадьыште калык
Шога тугае тымык ден,
Мура труба, да вот шӱгар
Петыралте тыйын... Френте Рохо,
„Рот фронт!“.

Кусарен—**Чалай Васлий.**

САМЫРЫК ПАТРИОТ-ШАМЫЧ ШКЕ ПАШАШТ НЕРГЕН

Социалистический соревнований ойла пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо сайынрак ышта, — сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добитле.

СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

СОФРОНОВ А. Г.—ВЛКСМ Шернур райком выдвигатлен. Стахановец-тракторист, паша нормым 176 процентлан тема.

КУЗЮКОВ Н. Ф. ВЛКСМ Шернур райком выдвигатлен. Казанский МТС-ын стахановецше, паша нормым 162 процентлан тема.

КУРИЦЫН Н. П.—ВЛКСМ Кырык-Марий райком выдвигатлен. „Красный бондарь“ бондарьный артельын стахановецше. Кажне тылзын паша планым 200 процентлан тема.

ЩЕРБАКОВ А. Ф.—ВЛКСМ Кырык-Марий райком выдвигатлен. „Красный бондарь“ бондарьный артельын стахановецшэ. Паша нормым 170 процентлан тема.

ПАША—ТИДЕ ИЛЫШ

А. Е. АПАЕВА

Марийский АССР Верховный Совет президиумын члежне.

Трактор дене мый 1937 ийыште паша ышташ тӱҥалынам. Тракторыш первой гана шичмекемак пашам сайын ышташ пижым. 1937 ий сезоныштo ик трактор дене 608 гектар мландым куральым да 700 килограмм утла горючийым аныклышым. Тыгай кугу сеҥымашыш мый стахановла пашам ыштымем дене шуым. Сотнур МТС-ыште мыйым стахановкалан шотлаш тӱҥальыч.

1937 ий 21 июньышто Марийский АССР Конституций приниматлымаште лийынам. СССР Верховный Советыш сайлыме кампаний годым Лопатинский окружной избирательный комиссийын членжылан пашам ыштенам.

Паша—тиде илыш. Паша мыйым куштен, воспитатлен.

А. Е. АПАЕВА йолташ

Тений мыйым 11 №-ан ӱдрамаш тракторный бригадын бригадиржылан шогалтышт. Бригадир лӱмемым паша дене сулышым. Паша куштылго огыл ыле. Трактор-шамычым а ч а л е н шуктымо огыл ыльычат, мланна шуко нелылык перныш. Туге гынат, мемнан бригаде МТС-ыште эре ончыл верым налын шога.

Мланем Марийский калык кугу доверийым оказатлен. 26 июньышто мыйым Марийский АССР Верховный Советыш депутатлан сайленыт. Марийский АССР Верховный Советын Первой Сессийже мыйым Марийский АССР Верховный Советын президиум членлан сайлен. Калыкын доверийжым оправдатлаш кажне кечын кучедалам.

Уборко жапыште „Коммунар“ комбайн дене пашам ыштышна. Ик комбайн дене план почеш 160 гектар гыч шурным поген налын улына.

МТС-ыште Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейже лӱмеш комсомольский бригадым организоватлыме. Туштo чылаже 8 комсомолец шотлалтеш. Тиде бригаде паша нормым э р е а к эртарен тема. Комсомолын славный юбилейжым кугу производственный показатель дене вашлийына.

Май тылзыште мыйым комсорглан сайлышт. Мый комсомольский пашаште але у эн улам. Но ВЛКСМ райком мланна паша ышташ ок полшо, нимогай указанийым огеш пу. Кызыт тӱшкан погынен газетым гына лудына.

Мланна паша ышташ пырдыж газет кугун полша. Пырдыж газет гоч шкенан показательнам ваш-ваш передаватлена.

Сотнур МТС.

ЙОШКАР АРМИИ—ПАТРИОТ-ШАМЫЧЫМ КУШТЫШО ШКОЛ

Мый 1918 ийыште шочынам. Мыйым коммунистический партий ден советский власть ончен куштеныт. Йошкар Армийыш призыв тӱҥалмым пеш чот вучышым. 3-шо сентябрьыште призывной комиссийым эртышым, мыйым кавалерийский полковой школыш нальыч.

Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийлан политический шинчыше, физический развитый ен-шамыч кӱлыт. Садлан мый призывной пунктыш политический, тыгак физический ямдылалтын тольым. Допризывной подготовкым отлично тунем пытаренам. Полковой школыш кандидат-шамычым ямдылыме курсышто тунемынам. М ы й Йошкар Армийыштат отлично тунемаш тӱҥалам.

Кызыт Суслонгер станцийыште рабочкомын радиоузель вуйлатышыжлан ыштем.

Йошкар Армий—тиде военно-политический школ. Тудо мемнан родиналан, коммунистический партийлан да калыкын йӧратыме вождьшо Сталин йолташлан мучашдымын преданный патриот-шамычым ямдыла. Садлан мый армийыш куанен каем.

Мыйын Александр изам Краснознаменный Дальневосточный фронтышто лейтенантлан служитла. Изам дене мый моктанен кертам: тудо Хасан ер районыштo японец-шамыч ваштареш кредалмаште участвоватлен.

Военно-учебный пунктым эртымем годым мый ГСО, ПВХО, ВС, ГТО, оборонный значок-шамычлан нормым сдатленам. Мый шке ончыланем изам семынак лейтенант лияш задачым шынденам.

Хасан ер районышто самурай-шамычым поктен колтышо да тиде бойышто участвоватлыше мужественный боец-шамычлан мый шокшо саламым колтем. Сар ылыжташ тӧчышӧ оршо фашистский пий-шамыч пален лийышт: нуно Советский мландыш керылтыт гын, славный Пашазе Кресаньык Йошкар Армий шуко миллионан советский калык дене пырля нуным шке территориешыштак кырен шалата.

Таче советский молодежь пӱтынь советский калык дене пырля 24 ше Международный юношеский кечым пайремла. Тудо коммунистический партийлан да тудын вождьшо Сталин йолташлан мемнан кугу родиналан мучашыш шумеш преданный улмыжым, шке родинажым аралаш кеч кунамат ямде улмыжым таче эше ик гана ончыктен пуа.

Призыватлалтше-комсомолец

Н. Мельников.

Кӱлеш лиеш гын, мыят трактор гыч танкыш шинчам

Трактырын паша ыштымыжым ужын, трактористка лияш мый пеш чот шонаш тӱҥалынам. Тиде шонымашем шуо. Кызыт мый трактористка улам.

Тракторный курсым тунем пытарымеке мый трактор дене паша ышташ тӱҥальым да тракторым эше чот тунемым.

Нормо почеш сменыште 4,5 гектарым куралаш кӱлеш. Мый тиде нормым утыж дене темен, 6 гектарым курал шогенам Кажне сменылан 40 кг. горючийым аныкленам.

Паша улмо годым трактор ик минутымат яра шоген огыл. Ремонтым кузе гынат вашке да кӱчык жапыште ышташ кучедалынна. Мемнан трактор кеч кунамат моло дечын ончыч тӧрлалталт шуын. Тиде—сезонный планым темаш пеш сай йӧн лийын шога.

Мыйым Ленинско-Сталинский комсомол куштен да воспитатлен. Комсомол мыйым паша ышташ туныктен. Таче мый колo ныльымше Международный юношеский кечын коммунистический партийлан, мемнан вождь, учитель Иосиф Виссарионович Сталин йолташлан комсомольский мутым пуэм: фашистский варвар-шамыч лавыран кидыштым мемнан мландыш шуяш тӱҥалыт гын, мыят трактор гыч танкыш шинчам да фашист-шамычым кыраш тӱҥалам.

Морко МТС-ын трактористкаже—

В. Краева.

МЫЙЫН ПАШАМ

Мый „Рвезе Коммунист“ газет гоч шкемын стахановский пашам нерген да пашаште кушмем нерген каласен пунем. Мый Лопатинский древкомбинатыш пашам ышташ 1936 ийыште пуренам. Первой 3 разряд дене механический цехыште ыштенам. Пашам пеш йӧратен, кумылым пыштен ыштем. Шке сменыштем пашам ышташ инструмент-шамычым ончыл гочак ямдылем. Тыге ыштымеке пашам ышташат куштылго, нормым утыж дене темашат йӧн лиеш. Садлан паша нормым эре 190 процентлан темен шогена.

Пашам сайын ыштымемлан да шкемын технический шинчымашем кугемден шогымемлан м ы й 4 ше разрядыш кусарышт. Мый пашам эша сайракын ышташ тӱҥальым, пашан техникшым эша виянрак тунемаш тыршышым. Садлан мланем механический цехын 5 разряд мастер лӱмым пуышт. Тыге мыйым 1937 ийыште стахановка лӱмым налынам Тиде кугу да почетный лӱмым мый шкемын стахановский пашам дене сулен шогем. Стахановка—тиде мланем, самырык стахановкалан, кугу чап.

1938 ийыште мыйым эша утларак ответственный пашаш выдвигатлышт, Лопатинский древкомбинатын инструментальный цехышкыже кусарышт. Тиде ответственный участкыште мый шкемын стахановский паша темпем нимонарат ом луштаре. Инструмент-шамычым аралымаште, паша нормым сай качестве дене утыж дене темышаш верч виян тыршем.

Производственный пашам ыштыме деч посна общественный пашаштат активне участвоватлем. 1938 ийыште механический цехысе комсомольский организацийыште комсорглан ыштенам. Мый комсомолын ӱшанымыжым шуктем. Тиде цехыште ончычын 5 комсомолец велэ ыле. Несоюзный молодежь коклаште политический умландарымаш пашам ыштыме дене первичный организаций кушко. Кызыт тиде организацийыште 12 комсомолец шотлалтеш.

Общественный пашам сайын ыштымемлан да шке шинчымашем эреак кугемден шогымемлан мыйым комсомолец шамыч ӱдрамаш молодежь паша дене Лопатинский древкомбинатысе комсомольский комитет секретарьын заместительжылан сайленыт. Паша ответственный. Тиде пашам сайын шуктышаш верч тыршаш тӱҥалам.

Пашам тыршен ыштымемлан мыйым ВЛКСМ-ын XX-шо идалыкше лӱмеш „Рвезе Коммунист“ газет пеленсе „Почет онгаш“ пуртымо. Ленинско-Сталинский комсомолын славный юбилейже вашеш стахановский пашан кӱкшӧ качествыже да показательже верч чот тыршаш тӱҥалам. Шкемын паша методем самырык пашазе-шемыч лан каласкалем.

Гайнанова Галина.

153

СОВЕТ УШЕМЫШТЕ

КОМСОМОЛЕЦ-ШАМЫЧ ШПИОНЫМ КУЧЕНЫТ

Тыгай факт 3 сентябрьыште Южный границыште Кара-Кум ошмаште лийын.

Нарядын старшийже политрук помощник Востриков йолташ (полковник Астафьевын начальник улмо погранотрядше) кум боец дене пырля границе участкым ончен савырнат улмаш. Эрден эрак нуно мемнан территорий кӧргышкӧ имне дене кайше нарушительын кышажым пален налыныт. Тидын нерген заставыш увертарен, ятыр кас лиймеш поктылын каеныт. Пеҥгыде мландан южо верыштыже кыша йӧршеш йомын, но пограничник-шамычын пӱсӧ шинчашт тудым тунамак муныт. 12 час поктыл каймек нарушительым ужмо. Востриков ден красноармеец Петешов маскироватлалтын тудын деке нушкыныт, кенета тӧрштен руалтен кученыт да обезоружитленыт. Кучымо еҥ ик иностранный государствын кугу шпионжо улмаш.

Востриков йолташ отрядыште ик эн сай комсомолец, боевой ден политический подготовкышто отличник. Тудо 10 поощрений ден 2 наградым налын. Йошкар Армийыште служитлыме жапыштыже тудо сталинский вич вахтыште лийын.

Ленинский комсомолын XX-шо идалыкшылан выставке

Ленинский Комсомолын XX-шо идалыкшылан посвятитлыме выставке (тудым СССР Совнарком пелевсе Искусство паша Комитет ден ВЛКСМ ЦК организоватлат) элысе художник ден скульптор-шамыч коклаште кугу интересым луктын.

Художественный произведенийлаште Советский молодежын граждан сарыште, Сталинский вичияшласе социалистический строительствыште, элым аралымаште, физкультурный движенийыште участвоватлыме, СССР-ын самырык гражданже-шамычын тунеммышт, канымышт да юлашт ончыкталтеш. Выставкылан элысе знатный молодежын портрет галлерей лиеш.

ВЛКСМ Роҥго райком пропагандист-шамычлан начар полша

Комсомолец-шамычын политический шинчымашыштым куштымаште пропагандист-шамыч тӱҥ верым налын шогат. Садлан ВЛКСМ райком-шамыч пропагандист-шамычлан эреак полшен шогышаш улыт. Тидын нерген ВЛКСМ Маробком IV пленумын решенийыштыже раш ончыктымо.

Решений лекмылан ятыр жап эртен гынат, ВЛКСМ Роҥго райком пашаеҥ-шамыч комсомолец-шамыч коклаште политико-воспитательный пашам саемдаш тыршымашышт уке. Пропагандист-шамычлан семинар, доклад, лекций да беседе-шамыч ик ганат эртаралтын огыл.

Шигаев.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИИ ЭЛЛАШТЕ

ПОЛЬШЫШТО „СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ МОЛОДЕЖЬ СОЮЗЫН" С'ЕЗДШЕ

Варшаве гыч тыге увертарат: „Дзенник Людовы" газетын увертарымыже почеш Лодзиште „Социалистический молодежь союзын" делегатше-шамычын с'езд эртаралтын (тиде организаций „Строительство людове" крестьянский партий дек чак лийын шога). С'езд пашазе ден кресаньык молодежь чак лиймын кугу демонстрацийышкыт савырнен. С'ездыш польский ялла гыч 900 наре представитель-шамыч погыненыт. Пашазе-шамычын предложенийышт почеш с'езд заседаний классовый профсоюз пӧртеш эртаралтын. Шуко тӱрлӧ демократический организацийла гыч представитель-шамыч, поэт, писатель да моло-шамычат ялысе молодежым приветствоватлаш толыныт. Лодзинский пашазе-молодежын представительышт ден классовый профсоюз представительын 60 тӱжеман Лодзинский пашазе лӱм дене ойлымыштым с'езд кугу вниманий дене колыштын.

Китайский войскан сеҥымашыже

31 августышто китайский войска Жуйчанын касвел районыштыжо японец-шамычлан кугу поражений ыштен. Тиде кредалмаште 4 000 японец колен да сусырген. Нунын кокла гыч ик полковой командир. Японец-шамыч 6 километрыш чакненыт. Китайский войска нинын деч 700 винтовкым да шуко пулеметым шупшын налыныт.

Японийыште виян мардеж эртен

31 августышто йӱдым японий ӱмбачын пеш виян мардеж эртен. Мардежын вийже секундылан 32 метрыш шуын.

Токиошто (Японийын столицыштыже) 50.000 пӧртым вӱд налын. Илыше-шамыч кокла гыч колышо да сусыргышо шуко лийын. Токиошто мардеж денак чыла электростанций локтылалтыныт. Ола да тудын окрестностьшо-шамыч пычкемышеш кодыныт. Токийский заливыште ик параход кокыте шелын.

Тыгай силан тайфун Японий ӱмбач 34 ий ожно эртен улмаш.

Йошкар-Оласе 4 номыран школышто первой урок годым. Фото Чуршуковын.

ИСПАНИИЫШТЕ РЕСПУБЛИКАНСКИИ АРМИИЫН СЕҤЫМАШЫЖЕ

Пытартыш жапыште Испанский республикын героический армийже фашист-шамыч ваштареш кучедалмаште шуко сеҥымашым ыштен. Республиканский армий аралалтын велэ огыл, но наступатлаш моштымыжымат ончыктыш. Июль тылзыште Леванта фронтышто републиканец-шамыч ваштареш 240 тӱжем еҥан 20 фашистский дивизий наступатлен. Нунын распоряженийышт 200 танк, 450 самолет да 400 орудий улмаш. Туге гынат, республиканский армийын боецше шамыч фашистский насильник-шамычын чыла атакыштым чактареныт.

Тиде жапыштак республиканский армийын командованийже в о с т о ч н ы й фронт Эбро эҥер райойышто наступленийым ыштен. Фашист-шамыч Эбро эҥер районышто отступатлыме войскалан полыш пуаш шуко фронт да утларакше Леванта фронт гыч пеш вашке войскам кондаш логалын. Леванта фронтышто фашист-шамычын вийышт лушкыдемын.

Эбро фронтышто республиканский войскан наступленийже Испанский калыкын армийын кушмыжым, пеҥгыдеммыжым да шуаралтмыжым ончыкта. Тыште фашист-шамыч пеш шуко еҥым йомдареныт: 7.000 пленный, 8.000 сусыргышо да колышо.

Республиканский войска Балачера участке Сегре эҥер гоч (Эбро эҥерын притокшо) вончымашымат сай эртарен. Тыште республиканец-шамыч фашист-шамыч деч шуко военный снаряженийым, пленыш шуко салтак-шамычым налыныт.

Республиканский войскалан авиаций кугун полшен. Шукерте огыл Эбро участкыште республиканский авиаций кугу сеҥымашым ыштен. Кок шагат жап южышто кучедалмаште республиканский летчик-шамыч 18 фашистский самолетым шалатеныт, а шкешт иктымат йомдарен огытыл.

Героический испанский летчик-шамыч шке илышыштым чаманыде кучедалыт. Вуйыш чот сусыргышо летчик Рубен Гомес Редондо шке самолетшым аэродром лишкак волтен шынден. Тудо сознаний пытымешкыже самолет рульым колтен огыл.

Итальянский фашистский диктатор Муссолини шке войскажын доблестьше нерген кунар чот кычкыра, тунаре чотырак итальянский салтак-шамычын шке илышыштым фашистский захватчик-шамыч интереслан пумышт ок шу да дезертирстве кушкеш.

Испанийыште кумышо ий сар кая, туге гынат, тудын мучашыже аляг ок кой. Фашистский захватчик-шамыч республиканский армийым нигузеат сеҥен ок керт.

Фашист-шамыч испанский калыкым лӱдыктен огыт керт! Испанийын героический калыкше фашистский захватчик-шамыч деч шке независимостьшым решительно отстаиватла. Испанский республикын тӱрлӧ слоян калыкшат калык фронтыш эн пеҥгыдын чумыргат.

Тиде кечылаште Испанийыште паша министрым да портфельдыме министрым вашталтымаш лие. Разногласий республиканский правительствын военный промышленностьым управлятлаш законым вурдымыж верч лектын.

Тиде жапыште Англий ден Италий коклаште испанский калык ӱмбач торгаймаш эртаралтеш. Испаний гыч Итальянский войскам ӱжмӧ нерген мутланыме амал дене Муссолини Испанийыш колташым у часть-шамычым ямдыла. Фашистский генерал Франко „добровольцым" мӧҥгеш ӱжмӧ нерген английский планлан, але вес семын манаш гын, итало-германский войскам ӱжаш фактически отказатлыме ваш мутым пуэн. Французийын шемер калыкше границым почаш да республиканец-шамычлан шке калыкшым фашистский насильник да палач-шамыч деч утараш оружийым ужалашлан права налмашым восстановитлаш требытлат.

Испаний йыр обстановке эша чотырак напряжонно лиеш...

А. Золотова.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—709. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.